

Iškilioi asmenybės: akademikas Romualdas Karazija

Pirmasis epizodas

Su Romualdu Karazija pirmą kartą neakivaizdžiai „susipažinau“ dar būdamas mokykloje. Tai įvyko, kai skaičiau jo mokslo populiarinimo knygą „Šimtas fizikos mįslių“. Nežinau, kiek ji prisidėjo prie to, kad pats tapau fiziku, bet tikrai prisidėjo. Kažkada naršydamas internete aptikau skelbimą, kuriame buvo parduodama ši knyga. Ji buvo priskirta grožinės literatūros knygų kategorijai. Knyga tikrai parašyta talentingai, o kai fizikos mokslo populiarinimo knyga tampa „grožinės literatūros kūrinium“ – tai yra aukščiausias jos įvertinimas. Panašių kūrinių R. Karazija parašė ir daugiau – „Linksmoji fizika ir jos taikymas poezijoje, politikoje bei parapsichologijoje“ (Kaunas: Šviesa, 1999, 197 p.); „Fizikos mįslės“ (Vilnius: Alma Littera, 1999, 191 p.); „Žalias teorijos medis. Akad. Adolfas Jucys. Gyvenimas ir mokslinė veikla“ (Vilnius: Inforastras, 2003, 184 p.); „Įžymūs fizikai ir jų atradimai“ (Kaunas: Šviesa, 2002, 192 p.). Visos šios knygos sudomina jaunąjį (ir ne tik) skaitytoją ir gal ne vienas iš jų tampa fiziku – kaip ir aš.

IŠKILIOS
ASMENYBĖS:
AKADEMIKAS
ROMUALDAS
KARAZIJA

Antrasis epizodas

Pirmą kartą „gyvai“ R. Karaziją sutikau jau būdamas paskutiniuose universiteto studijų kursuose. Tada rašiau diplominį darbą ir dažnai lankydavausi Fizikos institute, Atomo teorijos skyriuje („Jucio mokykloje“). Tuomet susipažinau su tokiais mokslo šviesuoliais kaip akademikai Z. R. Rudzikas, R. Karazija, V. Vanagas, J. Viščakas. Iš pat pradžių pastebėjau, kad R. Karazija šiek tiek kitoks. Jis buvo įvairialypis, neužsidaręs vien tik sprendamas mokslines problemas – į viską žiūrėjo daug plačiau. Atsitiktiniai susitikimai institute nebuvo itin dažni, nes R. Karazija buvo darbštus ir didžiąją laiko dalį praleisdavo savo kabinete, kurdamas naujas teorijas, kurios vėliau rikiavosi jo mokslinėse monografijose: „Laisvųjų atomų rentgeno ir elektronų spektrų teorijos įvadas“ (Vilnius: Mokslas, 1987, 276 p., rusų kalba); „Atominių dydžių sumos ir vidutinės spektrų charakteristikos“ (Vilnius: Mokslas, 1991, 272 p., rusų kalba); „Introduction to the Theory of X-Ray and Electronic Spectra of Free Atoms“ (Springer Science+Business Media, LLC, 1996 321 p., anglų kalba).

Trečiasis epizodas

Baigęs universitetą, pradėjau dirbti Fizikos institute, Atomo teorijos skyriuje, t. y. toje pačioje mokslinėje grupėje kaip ir R. Karazija, kurioje kartu dirbame iki šiol. Esu labai laimingas, galėdamas dirbti su vienu iškiliausių fizikų-teoretikų Lietuvoje. Nors R. Karazija ir nebuvo mano mokslinis vadovas, visada jaučiau jo palaikymą. Jo nuomonė „Jucio mokykloje“ buvo labai svarbi ir visų vertinama ne vien dėl kompetencijos, bet ir dėl objektyvumo. Tokių vertinimų ir patarimų, dirbdamas tame pačiame skyriuje, esu sulaukęs ir aš – apie savo mokslinius pranešimus ir straipsnius. Taip pat R. Karazija buvo mano habilitacinio darbo komisijos narys. Visada vertinau jo pastabas ir patarimus, nes jautėsi, kad jie yra ne tiek kritiški, kiek tėviški. Ir šis, ir kiti, išskirtinai R. Karazijos bruožai, išliko ir iki dabar. Geras pavyzdys – nauja jo knyga „Šiuolaikinė fizika smalsiems“ (Vilnius: Kriventa, 2021, 318 p.), iliustruojanti jo atsivadimą fizikai, jos populiarinimui. Tai savybės, kurios išliko visą gyvenimą, visus žavėjo ir tebežavi. Būtų gerai, kad šios išskirtinės asmenybės įspaustomis pėdomis („Pėdos“, Vilnius: Petro ofsetas, 2017, 416 p.) sektų ateinančios Lietuvos fizikų kartos. O žinių ir išminties galima pasisemti iš R. Karazijos parašytų vadovėlių „Kasdienės paslaptys: skaitiniai žemesniųjų klasių mokiniams“ (Kaunas: Šviesa, 1993, 96 p.); „Fizika humanitarams. Klasikinė fizika“ (Vilnius: TEV, 1996); „Fizika humanitarams. Šiuolaikinė fizika“ (Vilnius: TEV, 1997); „Fizikos metodologija ir filosofija“ (Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2007, 164 p.); „Fizikos istorija“ (Vilnius: Vilniaus universitetas, 2017, 345 p.).

Habil. dr. Gediminas Gaigalas,
LMA Adolfo Jucio premijos laureatas

IŠKILIOS
ASMENYBĖS:
AKADEMIKAS
ROMUALDAS
KARAZIJA